

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ
NUTARIMAS**

**DĖL PRIĖJIMO PRIE NACIONALINIO DOKUMENTŲ FONDO YPATINGOSIOS DALIES
RIBOJAMŲ DOKUMENTŲ IR JŲ NAUDOJIMO TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO**

2007 m. birželio 13 d. Nr. 579
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos dokumentų ir archyvų įstatymo (Žin., 1995, Nr. [107-2389](#); 2004, Nr. [57-1982](#); 2007, Nr. [4-154](#)) 20 straipsnio 3 dalimi, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a :

1. Patvirtinti Priėjimo prie Nacionalinio dokumentų fondo ypatingosios dalies ribojamų dokumentų ir jų naudojimo taisykles (pridedama).

2. Pripažinti netekusiu galios Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. balandžio 4 d. nutarimą Nr. 364 „Dėl Lietuvos teritorijoje veikusių SSRS specialiųjų tarnybų dokumentų, kuriuose yra agentūrinės informacijos, sudarytų baudžiamųjų ir trėmimo bylų naudojimo taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2005, Nr. [45-1447](#)).

Ministras Pirmininkas

Gediminas Kirkilas

Teisingumo ministras

Petras Baguška

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos Vyriausybės
2007 m. birželio 13 d. nutarimu Nr. 579

**PRIĖJIMO PRIE NACIONALINIO DOKUMENTŲ FONDO YPATINGOSIOS DALIES
RIBOJAMŲ DOKUMENTŲ IR JŲ NAUDOJIMO TAISYKLĖS**

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Priėjimo prie Nacionalinio dokumentų fondo ypatingosios dalies ribojamų dokumentų ir jų naudojimo taisyklės (toliau vadinama – šios Taisyklės) nustato susipažinimo su Nacionalinio dokumentų fondo ypatingosios dalies ribojamais dokumentais ir juose esančios informacijos naudojimo sąlygas.

2. Šiose Taisyklėse vartojamos sąvokos:

Nuo SSRS specialiųjų tarnybų nukentėjęs asmuo – fizinis asmuo, apie kurį SSRS specialiųjų tarnybų sudaryti dokumentai priklauso Nacionalinio dokumentų fondo ypatingajai daliai ir kuris pagal Lietuvos Respublikos asmenų, represuotų už pasipriešinimą okupaciniams režimams, teisių atkūrimo įstatymą (Žin., 1990, Nr. [14-386](#); 1998, Nr. [28-729](#)) yra pripažintas nekaltu Lietuvos Respublikai ir jam atkurtos visos pilietinės teisės, arba kuriam pagal Lietuvos Respublikos asmenų, nukentėjusių nuo 1939–1990 metų okupacijų, teisinio statuso įstatymą (Žin., 1997, Nr. [66-1609](#)) yra pripažintas nukentėjusio asmens teisinis statusas ar pagal Lietuvos Respublikos pasipriešinimo 1940–1990 metų okupacijoms dalyvių teisinio statuso įstatymą (Žin., 1997, Nr. [12-230](#)) suteiktas kario savanorio arba laisvės kovų dalyvio teisinis statusas.

Ribojami dokumentai – Nacionalinio dokumentų fondo ypatingosios dalies dokumentai, kuriuose yra agentūrinės operatyvinės informacijos, atskleidžiančios asmenį, prisipažinusį slapta bendradarbiavus su SSRS specialiosiomis tarnybomis ir įrašytą į prisipažinusių asmenų įskaitą, taip pat tie dokumentai, dėl kurių nuo SSRS specialiųjų tarnybų nukentėjęs asmuo pareiškia savo valią dėl informacijos apie jį naudojimo ribojimo iki jo mirties.

Kitos šiose Taisyklėse vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos dokumentų ir archyvų įstatyme (Žin., 1995, Nr. [107-2389](#); 2004, Nr. [57-1982](#)) ir Lietuvos Respublikos asmenų, slapta bendradarbiavusių su buvusios SSRS specialiosiomis tarnybomis, registracijos, prisipažinimo, įskaitos ir prisipažinusiųjų apsaugos įstatyme (Žin., 1999, Nr. [104-2976](#)) vartojamas sąvokas.

3. Prie visų ribojamų dokumentų gali prieiti ir juos naudoti (gauti tokių dokumentų kopijas, įstatymų nustatyta tvarka laikinai perimti naudoti dokumentų originalus) teismai, prokuratūros, Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamentas, kitos ikiteisminio tyrimo įstaigos, operatyvinės veiklos subjektai, Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras pagal šioms institucijoms ir įstaigoms teisės aktų nustatytas funkcijas.

4. Šių Taisyklių 3 punkte nurodytų institucijų ir įstaigų darbuotojai gali susipažinti su visais ribojamais dokumentais ir juos naudoti Lietuvos ypatingajam archyvu pateikę tos institucijos raštą, patvirtinantį, kad darbuotojas, atlikdamas jam pavestas užduotis (tyrimą), gali susipažinti su rašte nurodyto pobūdžio dokumentais ir juos naudoti.

5. Asmenys, susipažinę su ribojamais dokumentais, kuriuose yra agentūrinės operatyvinės informacijos, atskleidžiančios asmenį, prisipažinusį slapta bendradarbiavus su SSRS specialiosiomis tarnybomis ir įrašytą į prisipažinusių asmenų įskaitą, negali naudoti informacijos, kuri galėtų atskleisti valstybės ir tarnybos paslaptį, taip pat asmens duomenų, kurie leistų nustatyti duomenų subjekto tapatybę, išskyrus įstatymų nustatytus atvejus.

6. Asmenys su ribojamais dokumentais apie save gali susipažinti ir juos naudoti Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo (Žin., 2000, Nr. [10-236](#); 2005, Nr. [139-5008](#)) nustatyta privačios informacijos teikimo tvarka.

II. PRIĖJIMO PRIE DOKUMENTŲ, KURIUOSE YRA AGENTŪRINĖS OPERATYVINĖS INFORMACIJOS, ATSKLEIDŽIANČIOS ASMENĮ, PRISIPAŽINUSĮ SLAPTA BENDRADARBIAVUS SU SSRS SPECIALIOSIOMIS TARNYBOMIS IR ĮRAŠYTĄ Į PRISIPAŽINUSIŲ ASMENŲ ĮSKAITĄ, IR ŠIŲ DOKUMENTŲ NAUDOJIMO SĄLYGOS

7. Asmenys, išskyrus šių Taisyklių 3 punkte nurodytas institucijas ir įstaigas, su ribojamais dokumentais, kuriuose yra agentūrinės operatyvinės informacijos, atskleidžiančios asmenį, slapta bendradarbiavusį su SSRS specialiosiomis tarnybomis ir įrašytą į prisipažinusių asmenų įskaitą, gali susipažinti ir juos naudoti Lietuvos ypatingajam archyvu gavus Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro rašytinį sutikimą.

Punkto pakeitimai:

Nr. [88](#), 2011-01-26, Žin., 2011, Nr. 12-526 (2011-01-29)

8. Lietuvos ypatingasis archyvas per vieną darbo dieną, bet ne vėliau kaip per 10 darbo dienų, o esant dideliame užsakomų dokumentų kiekiui (daugiau nei 5 bylos) ne vėliau kaip per 20 darbo dienų, nustatęs, kad asmens pateiktame dokumentų užsakyme nurodomi dokumentai, kuriuose yra agentūrinės operatyvinės informacijos, atskleidžiančios asmenį, slapta bendradarbiavusį su SSRS specialiosiomis tarnybomis, raštu kreipiasi į Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centrą dėl sutikimo išduoti susipažinti nurodytus dokumentus ir juos naudoti. Rašte nurodomi dokumentų paieškos duomenys: fondo, apyrašo, bylos, jeigu reikia, – lapų numeriai.

Punkto pakeitimai:

Nr. [88](#), 2011-01-26, Žin., 2011, Nr. 12-526 (2011-01-29)

9. Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras, gavęs šių Taisyklių 8 punkte nurodytą Lietuvos ypatingojo archyvo raštą, ne vėliau kaip per 15 darbo dienų, o esant dideliame užsakomų dokumentų kiekiui (daugiau nei 5 bylos) ne vėliau kaip per 30 darbo dienų patikrina, ar nurodytuose dokumentuose nėra agentūrinės operatyvinės informacijos, atskleidžiančios asmenį, prisipažinusį slapta bendradarbiavus su SSRS specialiosiomis tarnybomis ir įrašytą į prisipažinusių asmenų įskaitą. Atlikęs patikrinimą, Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras per 5 darbo dienas pateikia Lietuvos ypatingajam archyvu rašytinį sutikimą išduoti dokumentus ir juos naudoti arba rašytinį atsakymą, kad nesutinka, jog ribojami dokumentai būtų išduoti asmeniui (asmenims) susipažinti.

Punkto pakeitimai:

Nr. [88](#), 2011-01-26, Žin., 2011, Nr. 12-526 (2011-01-29)

III. PRIĖJIMO PRIE DOKUMENTŲ IR JŲ NAUDOJIMO SĄLYGOS, KAI NUO SSRS SPECIALIŲJŲ TARNYBŲ NUKENTĖJĘS ASMUO PAREIŠKIA SAVO VALIĄ DĖL INFORMACIJOS APIE JŲ NAUDOJIMO RIBOJIMO IKI JO MIRTIES

10. Nuo SSRS specialiųjų tarnybų nukentėjęs asmuo (toliau vadinama – nukentėjęs asmuo) savo valią dėl informacijos apie jį naudojimo ribojimo iki jo mirties gali pareikšti Lietuvos ypatingajam archyviui pateikdamas rašytinį pareiškimą, kuriame nurodoma:

10.1. asmens vardas ir pavardė, asmens kodas, kontaktiniai duomenys (adresas ir telefonas), nukentėjusio asmens teisinį statusą patvirtinantis dokumentas;

10.2. Nacionalinio dokumentų fondo ypatingajai daliai priklausančios pagal atitinkamus požymius susisteminti dokumentai apie nukentėjusį asmenį: baudžiamoji, trėmimo ar kita byla, nurodoma pagal Lietuvos ypatingojo archyvo turimus apskaitos duomenis; jeigu byla sudaryta asmenų grupei, nurodomi konkretūs su pareiškėju susiję dokumentai, išskyrus tuos dokumentus, kuriuose minimi kiti nukentėję asmenys;

10.3. ribojimo sąlygos: galimi subjektai, kuriems leidžiama susipažinti su dokumentais ir juos naudoti, susipažinimo ir naudojimo tikslai (švietimo, mokslinio tyrimo), kitos sąlygos.

11. Nukentėjęs asmuo pareiškimą dėl informacijos apie jį naudojimo ribojimo gali parašyti atvykęs į Lietuvos ypatingąjį archyvą, taip pat siųsti paštu ar per pasiuntinį. Kartu su pareiškimu pateikiamas nukentėjusio asmens statusą ir jo tapatybę liudijantis dokumentas arba notaro patvirtintos šių dokumentų kopijos. Jeigu tokį pareiškimą pateikia nukentėjusio asmens atstovas, jis pateikia ir savo tapatybę bei atstovavimą liudijančius dokumentus.

12. Su nukentėjusio asmens valia iki jo mirties ribojamais dokumentais galima susipažinti ir juos naudoti nukentėjusio asmens pareiškime nurodytomis susipažinimo su dokumentais ir jų naudojimo sąlygomis. Jeigu viena iš sąlygų yra nukentėjusio asmens sutikimas, asmenys, norintys susipažinti su ribojamais dokumentais, turi pateikti notaro patvirtintą arba Lietuvos ypatingajame archyve asmeniškai parašytą nukentėjusio asmens rašytinį sutikimą.

13. Po nukentėjusio asmens mirties su dokumentais apie šį asmenį galima susipažinti ir juos naudoti Lietuvos Respublikos dokumentų ir archyvų įstatymo 19 straipsnio 2 ir 3 dalyse nustatyta tvarka.

IV. RIBOJAMŲ DOKUMENTŲ IŠDAVIMAS SUSIPAŽINTI

14. Visais šių Taisyklių numatytais atvejais asmuo, norintis susipažinti su ribojamais dokumentais, Lietuvos ypatingajam archyviui turi pateikti asmens tapatybę liudijantį dokumentą, kuris asmeniui grąžinamas.

Su išduotais ribojamais dokumentais asmenys gali susipažinti Lietuvos ypatingojo archyvo skaitykloje.

15. Ribojami dokumentai asmenims, išskyrus šių Taisyklių 3 punkte nurodytų institucijų ir įstaigų darbuotojus, neišduodami susipažinti šiais atvejais:

15.1. kai Lietuvos ypatingasis archyvas dėl prašomų dokumentų yra gavęs Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro rašytinį atsakymą, kad nesutinka, jog ribojami dokumentai būtų išduoti susipažinti;

15.2. kai nukentėjusio asmens, pareiškusio savo valią dėl informacijos apie jį naudojimo ribojimo iki jo mirties, pareiškime yra nurodyta sąlyga neišduoti susipažinti ribojamų dokumentų.

Punkto pakeitimai:

Nr. [88](#), 2011-01-26, *Žin.*, 2011, Nr. 12-526 (2011-01-29)

16. Lietuvos ypatingasis archyvas informuoja asmenį, kad ribojami dokumentai nebus išduodami susipažinti, nurodydamas atsisakymo išduoti dokumentus teisinį pagrindą ir motyvus.

17. Asmenys, turintys šių Taisyklių 7 ar 12 punktuose nurodytą sutikimą naudoti ribojamus dokumentus, gali užsakyti ir gauti tokių dokumentų kopijas.

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Nutarimas

Nr. [88](#), 2011-01-26, Žin., 2011, Nr. 12-526 (2011-01-29)

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2007 M. BIRŽELIO 13 D. NUTARIMO NR. 579 "DĖL PRIĖJIMO PRIE NACIONALINIO DOKUMENTŲ FONDO YPATINGOSIOS DALIES RIBOJAMŲ DOKUMENTŲ IR JŲ NAUDOJIMO TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO" PAKEITIMO

Šis nutarimas įsigalioja 2011-03-01.

*** Pabaiga ***

Redagavo Aušra Bodin (2011-02-02)

aubodi@lrs.lt